Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

27. februar 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — forbrugerkreditaftale — urimelige kontraktvilkår — direktiv 93/13/EØF — tvangsfuldbyrdelse af en voldgiftskendelse — anmodning om at intervenere i en fuldbyrdelsesprocedure — forbrugerbeskyttelsesorganisation — national lovgivning, der ikke tillader en sådan intervention — medlemsstaternes procesautonomi«

I sag C-470/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Okresný súd Svidník (Slovakiet) ved afgørelse af 31. august 2012, indgået til Domstolen den 19. oktober 2012, i sagen:

Pohotovosť s. r. o.

mod

Miroslav Vašuta,

procesdeltagere:

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (refererende dommer) og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Pohotovosť s. r. o. ved konateľ spoločnosti J. Fuchs

— Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS ved advokát I. Šafranko

— den slovakiske regering ved B. Ricziová, som befuldmægtiget

* Processprog: slovakisk.

— den tyske regering ved T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved M. van Beek og A. Tokár, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 12. december 2013,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6-8 i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29), sammenholdt med artikel 38 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Pohotovosť s. r. o. (herefter »Pohotovosť«) og Miroslav Vašuta vedrørende fuldbyrdelsen af en voldgiftskendelse, hvorved sidstnævnte blev pålagt at betale et pengebeløb i forbindelse med en forbrugerkreditaftale.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13 bestemmer:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.«

4 Direktivets artikel 6, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

5 Direktivets artikel 7 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

2. De i stk. 1 nævnte midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke personer eller organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder, for at disse kan afgøre, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.

3. Sager som omhandlet i stk. 2 kan under overholdelse af den nationale lovgivning indbringes mod hver enkelt erhvervsdrivende eller samlet mod flere erhvervsdrivende inden for samme erhvervssektor eller sammenslutninger heraf, der anvender eller opfordrer til anvendelse af de samme generelle kontraktvilkår eller lignende vilkår.«

6 Samme direktivs artikel 8 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne.«

Slovakisk ret

7 § 93 i den civile retsplejelov foreskriver i en affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »den civile retsplejelov«):

»1) En person, som har en retlig interesse i udfaldet af proceduren, kan intervenere til støtte for sagsøgerens eller den sagsøgtes påstand, for så vidt som det ikke drejer sig om en skilsmissesag, en sag om et ægteskabs gyldighed eller en sag til afgørelse af, om der er tale om et ægteskab eller ikke.

2) Desuden kan en juridisk person, hvis virksomhed har til formål at beskytte rettigheder i medfør af en særlig bestemmelse, intervenere til støtte for sagsøgerens eller den sagsøgtes påstande.

3) Denne person intervenerer i proceduren på eget initiativ eller efter anmodning fra en part indgivet til retten. Retten træffer kun afgørelse om formaliteten af anmodningen om intervention, hvis der indgives en anmodning i den henseende.

4) I forbindelse med proceduren har den intervenerende part de samme rettigheder og forpligtelser som en part i proceduren. Den intervenerende part handler imidlertid kun for sig selv. Hvis dens anbringender strider med den parts, til støtte for hvem der interveneres, bedømmer retten dem efter en undersøgelse af samtlige omstændigheder.«

8 § 251, stk. 4, i den civile retsplejelov fastsætter:

»Anvendelsen af afgørelser og fuldbyrdelsesproceduren i henhold til den særlige lovgivning [...] er underlagt ovenstående bestemmelser, medmindre andet er fastsat i den nævnte særlige lovgivning. Der træffes dog altid afgørelse ved kendelse.«

9 § 37, stk. 1 og 3, i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler i den affattelse, der fandt anvendelse på omstændighederne i hovedsagen (herefter »lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler«), har følgende ordlyd:

»1. Parterne i proceduren er fordringshaver og skyldner; andre personer kan alene være parter i den del af proceduren, for hvilken de ifølge denne lov indrømmes status som part. Når retten træffer afgørelse om tvangsfuldbyrdelsesomkostningerne, anses den udpegede foged ligeledes for part i sagen.

[…]

3. Der kan ikke gennemføres fuldbyrdelse mod en anden person end den, der er angivet i afgørelsen som skyldner eller til gunst for en anden person end den, der er angivet i afgørelsen som fordringshaver, medmindre det godtgøres, at forpligtelserne eller rettighederne i henhold til tvangsfuldbyrdelsesdokumentet er overført til denne person i henhold til § 41. Hvis der forekommer omstændigheder, på grundlag af hvilke der sker overdragelse af eller subrogation i rettigheder og

forpligtelser i henhold til tvangsfuldbyrdelsesdokumentet, er parterne i proceduren forpligtede til at give fuldbyrdelsesmyndigheden skriftlig besked derom uden unødigt ophold. Meddelelsen skal ledsages af et dokument, der godtgør overdragelsen eller subrogationen af rettigheder og forpligtelser. Fuldbyrdelsesmyndigheden er forpligtet til at give retten meddelelse om en anmodning om tilladelse til ændring af parterne inden for 14 dage at regne fra den dag, hvor myndigheden fik kendskab til disse omstændigheder. Retten træffer afgørelse ved kendelse inden for en frist af 60 dage at regne fra meddelelsen om anmodningen. Afgørelsen meddeles til den fuldbyrdelsesmyndighed, fordringshaver og skyldner, som er nævnt i tvangsfuldbyrdelsesdokumentet, samt til den part, til hvem rettigheden eller forpligtelsen er blevet overført.«

10 I henhold til § 25, stk. 1 og 2, i lov nr. 250/2007 om forbrugerbeskyttelse kan en organisation indbringe en sag vedrørende beskyttelse af forbrugerrettigheder for en administrativ myndighed eller en retsinstans eller være part i proceduren, hvis organisationens hovedformål er at udøve en sådan aktivitet, eller hvis den er optaget på listen over personer, som Europa-Kommissionen har givet tilladelse hertil, med forbehold af retsinstansernes ret til i hvert enkelt tilfælde at undersøge, om den pågældende person har tilladelse til at indbringe en sag. I øvrigt kan en organisation på grundlag af en fuldmagt repræsentere en forbruger i procedurer for statslige myndigheder vedrørende udøvelsen af denne forbrugers rettigheder, herunder retten til erstatning for skade, som skyldes tilsidesættelse af forbrugerens rettigheder.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

11 Pohotovosť har ydet Miroslav Vašuta en forbrugerkredit. Ved en afgørelse af 9. december 2010 pålagde Stály rozhodcovský súd (den faste voldgiftsret) Miroslav Vašuta at betale et vist beløb til Pohotovosť.

12 Pohotovosť indgav anmodning om fuldbyrdelse af denne voldgiftskendelse, som var blevet endelig og eksigibel. Den 25. marts 2011 indgav den foged, der var blevet udpeget af Pohotovosť, anmodning ved Okresný súd Svidník (distriktsdomstolen i Svidník) om tilladelse til fuldbyrdelse af den nævnte voldgiftskendelse. Ved afgørelse af 29. juni 2011 blev denne anmodning forkastet, for så vidt som den vedrørte opkrævning af morarenter og sagsomkostninger vedrørende denne opkrævning. Retten gav imidlertid medhold i anmodningen om fuldbyrdelse af voldgiftskendelsen med hensyn til de andre fordringer.

13 Den 9. september 2011 anmodede Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (forbrugerbeskyttelsesorganisationen HOOS, herefter »Združenie HOOS«) om tilladelse til at intervenere i fuldbyrdelsesproceduren under henvisning til § 93, stk. 2, i den civile retsplejelov. Organisationen påberåbte for så vidt angår det materielle spørgsmål manglende upartiskhed ved den udpegede foged, idet den bl.a. anførte, at denne tidligere havde haft ansættelse hos Pohotovosť. I henhold til retspraksis ved Ústavný súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol) er den omstændighed, at denne foged havde været beskæftiget ved Pohotovosť, uforenelig med fogedens pligt til upartiskhed. Združenie HOOS anmodede endvidere om udsættelse af fuldbyrdelsesproceduren i sin helhed.

14 I en skrivelse af 27. marts 2012 nedlagde Pohotovosť påstand om afvisning af Združenie HOOS' anmodning om intervention ved den forelæggende ret med den begrundelse, at lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler ikke udtrykkeligt foreskrev muligheden for en sådan intervention.

15 Ved kendelse af 24. maj 2012 afviste Okresný súd Svidník Združenie HOOS' anmodning om intervention i fuldbyrdelsesproceduren og forkastede anmodningen om udsættelse af fuldbyrdelsesproceduren.

16 Združenie HOOS anlagde den 18. juni 2012 sag til prøvelse af denne kendelse. Organisationen gjorde for det første gældende, at Miroslav Vašuta ikke var blevet tilstrækkeligt informeret. For det andet havde retten ikke ex officio anvendt tilstrækkeligt beskyttende regler til gunst for Miroslav Vašuta mod den urimelige voldgiftsbestemmelse og havde ikke draget nogen retlige konklusioner af den manglende angivelse af de samlede årlige omkostninger i procent i forbrugerkreditaftalen. Retten havde ikke anvendt retspraksis korrekt, bl.a. dom af 6. oktober 2009, sag C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones, Sml. I, s. 9579, og kendelse af 16. november 2010, sag C-76/10, Pohotovosť, Sml. I, s. 11557.

17 Det fremgår af de skriftlige indlæg, at Najvyšší súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks højesteret) i en dom af 10. oktober 2012 fastslog, at en anmodning fra en forbrugerbeskyttelsesorganisation om intervention i en fuldbyrdelsesprocedure måtte afvises, da der ikke var tale om en retstvist, men om en procedure med henblik på at opnå fuldbyrdelse af en endelig realitetsafgørelse, der er bindende for skyldneren. I øvrigt indtog Ústavný súd Slovenskej republiky en lignende holdning i en dom af 15. januar 2013.

18 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at Domstolens fortolkning af direktiv 93/13 vil kunne have en afgørende betydning for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

19 Under disse omstændigheder har Okresný súd Svidník besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8 i Rådets direktiv 93/13[…], sammenholdt med artikel 47 og 38 i [chartret], fortolkes således, at de er til hinder for en national bestemmelse, såsom § 37, stk. 1 og 3, i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler, der ikke giver en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en tvangsfuldbyrdelsesprocedure?

2) I tilfælde af at det første spørgsmål besvares med, at ovennævnte lovbestemmelse ikke er i strid med [EU]-retten, skal bestemmelserne i § 37, stk. 1 og 3, i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler da fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at en national domstol i medfør af [direktivets] artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8 indrømmer en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en fuldbyrdelsesprocedure?«

Om anmodningerne fremsat af Pohotovosť efter afslutningen på den mundtlige forhandling

20 Ved skrivelse af 31. januar 2014, indgået til Domstolens Justitskontor den 6. februar samme år, har Pohotovosť, efter at generaladvokaten fremsatte forslag til afgørelse den 12. december 2013, med henvisning til artikel 83 i Domstolens procesreglement anmodet om genåbning af den mundtlige forhandling under påberåbelse af, at der foreligger utilstrækkelige oplysninger vedrørende en ny omstændighed, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse. Pohotovosť har i øvrigt anmodet Domstolen om, at en part i en retstvist, der verserer ved Okresný súd Bardejov (distriktsretten i Bardejov), og for hvem Združenie HOOS ifølge Pohotovosť har anlagt en sag på grundlag af retligt fejlagtige anbringender og argumenter, bør høres i forbindelse med den foreliggende præjudicielle procedure.

21 Det skal for det første bemærkes, at Domstolen, efter at have hørt generaladvokaten eller på parternes begæring, i overensstemmelse med procesreglementets artikel 83 ex officio kan træffe bestemmelse om genåbning af den mundtlige forhandling, såfremt den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller at sagen skal afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne (dom af 12.12.2013, sag C-361/12, Carratù, ECLI:EU:C:2013:830, præmis 18 og den deri nævnte retspraksis).

22 For det andet skal generaladvokaten i henhold til artikel 252, stk. 2, TEUF fuldstændigt upartisk og uafhængigt offentligt fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, som i henhold til statutten for Den Europæiske Unions Domstol kræver hans medvirken. Til dette formål står det generaladvokaten frit for i givet fald at analysere en anmodning om præjudiciel afgørelse ved at indsætte den i en bredere sammenhæng end den, som den forelæggende ret eller parterne i hovedsagen har fastlagt. Eftersom Domstolen hverken er bundet af generaladvokatens forslag til afgørelse eller af begrundelsen herfor, er det ikke påkrævet at genåbne den mundtlige forhandling i henhold til procesreglementets artikel 83, hver gang generaladvokaten fremhæver et retligt forhold, der ikke har været genstand for drøftelse blandt parterne (Carratù-dommen, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).

23 I det foreliggende tilfælde skal anmodningen om præjudiciel afgørelse for det første ikke afgøres på grundlag af argumenter, som ikke har været drøftet af parterne. For det andet bemærkes for så vidt angår Pohotovosťs anmodning om, at en person, som er part i en anden national procedure end hovedsagen, bør høres af Domstolen i forbindelse med den foreliggende præjudicielle sag, at den i artikel 267 omhandlede procedure er en samarbejdsprocedure mellem den nationale retsinstans og Unionens retsinstanser, og at hovedsagens parter, som det fremgår af procesreglementets artikel 97, stk. 1, er de parter, som af den forelæggende ret betegnes som sådanne i overensstemmelse med nationale processuelle regler. I det foreliggende tilfælde er den omhandlede person imidlertid ikke blevet angivet som part i hovedsagen af den forelæggende ret (jf. i denne retning kendelse afsagt af Domstolens præsident den 23.3.2007, sag C-368/06, Cedilac, præmis 6).

24 Efter at have hørt generaladvokaten finder Domstolen under disse omstændigheder, at de anmodninger, som Pohotovosť har fremsat, ikke bør tages til følge.

Formaliteten med hensyn til den præjudicielle forelæggelse

25 Pohotovosť har i sine skriftlige indlæg indgivet i medfør af artikel 23, stk. 2, i statutten for Domstolen bl.a. meddelt Domstolen, at selskabet den 14. november 2012 indgav et skriftligt indlæg ved den forelæggende ret, hvori Pohotovosť erklærede at ville afstå fra sin anmodning om fuldbyrdelse i sin helhed og anmodede retten om at afslutte proceduren. Den forelæggende ret er forpligtet til at træffe afgørelse om hævelse af sagen ved at afslutte fuldbyrdelsesproceduren. Under alle omstændigheder bør Domstolen afvise den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse, idet tvisten i hovedsagen ikke længere eksisterer.

26 Okresný súd Svidník svarede – efter at Domstolen, henset til den således meddelte hævelse af sagen, havde anmodet denne ret om at bekræfte, om den tvist, der oprindeligt havde givet anledning til rettens anmodning om en præjudiciel afgørelse, stadig verserede, og om retten under denne synsvinkel fastholdt sin anmodning – ved skrivelser, indgået til Domstolen den 8. juli og den 10. september 2013, at Pohotovosť havde indgivet en anmodning til retten den 27. december 2012 om udsættelse af fuldbyrdelsesproceduren vedrørende voldgiftskendelsen. Den forelæggende ret anførte endvidere, at hovedsagens sagsakter nu befandt sig hos Krajsky súd v Prešove (regionsretten i Prešov), da denne ret har fået forelagt en appel til prøvelse af afgørelsen om præjudiciel forelæggelse. Okresný súd Svidník anførte imidlertid, at hovedsagen stadig verserede ved denne ret, og at den derfor opretholdt sin anmodning om præjudiciel afgørelse.

27 I denne henseende bemærkes, at der ifølge fast retspraksis er formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning om en præjudiciel afgørelse fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige

for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. i denne retning dom af 7.6.2007, forenede sager C-222/05 - C-225/05, van der Weerd m.fl., Sml. I, s. 4233, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).

28 Det følger ikke desto mindre af såvel ordlyden som opbygningen af artikel 267 TEUF, at den præjudicielle procedure forudsætter, at der reelt verserer en retssag for den nationale domstol, og at denne domstol skal træffe en afgørelse, hvis udfald kan påvirkes af den præjudicielle afgørelse (jf. i denne retning dom af 15.6.1995, forenede sager C-422/93 - C-424/93, Zabala Erasun m.fl., Sml. I, s. 1567, præmis 28, af 12.3.1998, sag C-314/96, Djabali, Sml. I, s. 1149, præmis 18, og af 20.1.2005, sag C-225/02, García Blanco, Sml. I, s. 523, præmis 27).

29 Begrundelsen for ordningen med præjudiciel forelæggelse er således ikke, at der skal afgives responsa vedrørende generelle eller hypotetiske spørgsmål, men at der skal foreligge et behov med henblik på selve afgørelsen af en retstvist (jf. dom af 16.12.1981, sag 244/80, Foglia, Sml. s. 3045, præmis 18, og af 25.3.2004, forenede sager C-480/00 - C-482/00, C-484/00, C-489/00 - C-491/00 og C-497/00 - C-499/00, Azienda Agricola Ettore Ribaldi m.fl., Sml. I, s. 2943, præmis 72, samt García Blanco-dommen, præmis 28).

30 Det må vedrørende den foreliggende sag fastslås, at den forelæggende ret adspurgt af Domstolen har angivet, at den sag, den er blevet forelagt, stadig verserer. For så vidt som proceduren efter artikel 267 TEUF er et middel til samarbejde mellem Domstolen og de nationale retter, som giver Domstolen mulighed for at forsyne de nationale retter med de elementer vedrørende fortolkningen af EU-retten, som er nødvendige for, at de kan afgøre den for dem verserende tvist (jf. bl.a. dom af 16.7.1992, sag C-83/91, Meilicke, Sml. I, s. 4871, præmis 22, og af 24.3.2009, sag C-445/06, Danske Slagterier, Sml. I, s. 2119, præmis 65), er en sådan angivelse fra en national ret bindende for Domstolen og kan i princippet ikke anfægtes af parterne i hovedsagen.

31 Med hensyn til den omstændighed, at der er iværksat appel til prøvelse af forelæggelsesafgørelsen, bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 267 TEUF tilkommer ansvaret for at bedømme, om det præjudicielle spørgsmål er relevant og nødvendigt, således principielt alene den ret, der beslutter at foretage en præjudiciel forelæggelse, med forbehold af den begrænsede kontrol, som i overensstemmelse med den retspraksis, der er henvist til i denne doms præmis 27, udøves af Domstolen. Det påhviler således den forelæggende ret at drage konsekvenserne af en eventuel afgørelse truffet efter appel af afgørelsen om at foretage præjudiciel forelæggelse og særligt at fastslå, at den præjudicielle forelæggelse skal opretholdes, eller at den skal ændres eller trækkes tilbage (jf. dom af 16.12.2008, sag C-210/06, Cartesio, Sml. I, s. 9641, præmis 96).

32 Det følger heraf, at Domstolen i en situation som den i hovedsagen omhandlede af hensyn til klarhed og i retssikkerhedens interesse er bundet af den afgørelse, der har anordnet en præjudiciel forelæggelse, som har virkning, så længe den ikke er blevet ændret eller tilbagekaldt af den ret, der har truffet afgørelsen, idet alene den sidstnævnte ret kan fastslå, at den præjudicielle forelæggelse skal trækkes tilbage eller ændres (jf. Cartesio-dommen, præmis 97).

33 Det er kun, i tilfælde af at appelretten i henhold til de anvendelige nationale processuelle retsregler træffer afgørelse om at ophæve den forelæggende rets afvisning af at tage sagsøgeren i hovedsagens hævelse af sagen til efterretning og træffer afgørelse om at tilbagekalde den anmodning om præjudiciel afgørelse, som den forelæggende ret har indgivet, at Domstolen kunne påtænke at drage konsekvenser af appelrettens afgørelse og eventuelt slette sagen af Domstolens register efter i givet fald at have indhentet den forelæggende rets bemærkninger i den henseende (jf. i denne retning kendelse afsagt af Domstolens præsident den 25.9.2013, sag C-564/12, BNP Paribas Personal Finance og Facet, præmis 1-5).

34 Det må imidlertid fastslås, at Domstolen i den foreliggende sag ikke har fået oplysninger om en sådan afgørelse fra Krajsky súd v Prešove, hverken fra den forelæggende ret eller nogen anden ret som omhandlet i artikel 267 TEUF.

35 Henset til disse betragtninger skal anmodningen om præjudiciel afgørelse besvares.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

36 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om direktiv 93/13, navnlig artikel direktivets artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8, sammenholdt med chartrets artikel 38 og 47, skal fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, i henhold til hvilken det ikke tillades en forbrugerbeskyttelsesorganisation at intervenere til støtte for en forbruger i en fuldbyrdelsesprocedure, som er indledt mod denne vedrørende en endelig voldgiftskendelse.

37 Det fremgår i denne forbindelse af forelæggelsesafgørelsen, at Združenie HOOS ønskede tilladelse til at intervenere i hovedsagen i den fuldbyrdelsesprocedure, som Pohotovost' havde iværksat mod Miroslav Vašuta, bl.a. fordi organisationen mente, at Okresný súd Svidník ved sin afgørelse om kun at udsætte fuldbyrdelsesproceduren vedrørende voldgiftskendelsen for en del af fordringerne og bemyndige fuldbyrdelsen af resten ikke ex officio havde ydet forbrugeren en tilstrækkelig beskyttelse mod en urimelig voldgiftsbestemmelse og ikke havde draget de retlige konsekvenser af den manglende angivelse af de samlede årlige omkostninger i procent i forbrugerkreditaftalen. Denne afgørelse var ikke i overensstemmelse med Domstolens retspraksis, herunder særligt Pohotovost'-kendelsen.

38 Det fremgår ligeledes, at en forbrugerbeskyttelsesorganisation i henhold til § 93, stk. 2, i den civile retsplejelov kan indrømmes ret til at intervenere i realiteten i en retssag, der er anlagt mod en forbruger. Til gengæld indrømmer loven om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler i henhold til retspraksis ved Najvyšší súd Slovenskej republiky og Ústavný súd Slovenskej republiky ikke en sådan organisation ret til at intervenere i en fuldbyrdelsesprocedure vedrørende en forbruger, hvad enten der er tale om fuldbyrdelse af en retsafgørelse fra en national retsinstans eller en endelig voldgiftskendelse som den i hovedsagen omhandlede.

39 Ifølge fast retspraksis hviler den ved direktiv 93/13 indførte beskyttelsesordning på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau, og at forbrugeren som følge heraf tiltræder betingelser, som på forhånd er udarbejdet af den erhvervsdrivende, uden at han kan øve nogen indflydelse på disses indhold (dom af 27.6.2000, forenede sager C-240/98 - C-244/98, Océano Grupo Editorial og Salvat Editores, Sml. I, s. 4941, præmis 25, og af 26.10.2006, sag C-168/05, Mostaza Claro, Sml. I, s. 10421, præmis 25, samt Pohotovost'-kendelsen, præmis 37).

40 For at sikre den ved direktiv 93/13 tilsigtede beskyttelse har Domstolen flere gange understreget, at denne ulighed alene kan ophæves ved positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne selv (dommen i sagen Océano Grupo Editorial og Salvat Editores, præmis 27, Mostaza Claro-dommen, præmis 26, og Asturcom Telecomunicaciones-dommen, præmis 31, samt Pohotovost'-kendelsen, præmis 39).

41 Adgangen for en retsinstans til af egen drift at tage stilling til, om et vilkår er urimeligt, er i denne forbindelse et egnet middel såvel til at nå det i artikel 6 i direktiv 93/13 foreskrevne resultat, nemlig at hindre, at den enkelte forbruger er bundet af et urimeligt vilkår, som til at fremme virkeliggørelsen af det mål, der omhandles i direktivets artikel 7, eftersom en sådan stillingtagen samtidig kan have en

præventiv virkning med henblik på at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i kontrakter mellem forbrugere og erhvervsdrivende til ophør (dom af 21.11.2002, sag C-473/00, Cofidis, Sml. I, s. 10875, præmis 32, og Mostaza Claro-dommen, præmis 27, samt Pohotovost'-kendelsen, præmis 41).

42 Som generaladvokaten har anført i bl.a. punkt 55 og 56 i forslaget til afgørelse, fremgår det af Domstolens praksis, at det påhviler den nationale ret, der som i hovedsagen er anmodet om at behandle en sag vedrørende fuldbyrdelse af en endelig voldgiftsafgørelse, at foretage positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne, som foreskrevet ved direktivet med henblik på at kompensere for den ulighed, der findes mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende. Så snart denne ret råder over de nødvendige oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, er retten forpligtet til ex officio at efterprøve, om de kontraktvilkår, der ligger til grund for den fordring, der er fastlagt ved voldgiftsafgørelsen, er urimelige, når retten, i henhold til de nationale processuelle regler, i en tilsvarende fuldbyrdelsesprocedure er forpligtet til ex officio at efterprøve, om en voldgiftsklausul er uforenelig med ufravigelige nationale retsgrundsætninger (jf. i denne retning dom af 4.6.2009, sag C-243/08, Pannon GSM, Sml. I, 2009, s. 4713, præmis 32, og Asturcom Telecomunicaciones-dommen, præmis 53, samt Pohotovost'-kendelsen, præmis 51).

43 Med hensyn til den rolle, som forbrugerbeskyttelsesorganisationer kan spille, bemærkes, at artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 forpligter medlemsstaterne til at sikre, at der findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås med forbrugere, til ophør (dom af 26.4.2012, sag C-472/10, ECLI:EU:C:2012:242, præmis 35). Det fremgår i denne forbindelse af direktivets artikel 7, stk. 2, at disse midler omfatter muligheden for, at personer eller organisationer, der har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, kan indbringe sager for domstolene for at få fastslået, om vilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og for i givet fald at opnå, at de forbydes (jf. dom af 24.1.2002, sag C-372/99, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 819, præmis 14, og Invitel-dommen, præmis 36).

44 Da søgsmål med påstand om forbud er af præventiv karakter og har til formål at afholde de erhvervsdrivende fra at anvende sådanne vilkår, og da de er uafhængige af enhver konkret individuel tvist, indebærer det, at sådanne søgsmål kan anlægges, selv om de vilkår, der kræves forbudt, ikke er blevet anvendt i bestemte kontrakter (jf. dommen i sagen Kommissionen mod Italien, præmis 15, og Invitel-dommen, præmis 37).

45 Det må imidlertid fastslås, som generaladvokaten har anført i punkt 62 i forslaget til afgørelse, at hverken direktiv 93/13 eller dets efterfølgere, som supplerer de retlige bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, indeholder nogen bestemmelser om den rolle, som kan eller bør tilfalde forbrugerbeskyttelsesorganisationer inden for individuelle tvister, der involverer en forbruger. Direktiv 93/13 fastsætter således ikke regler for, om sådanne organisationer bør have ret til at intervenere til støtte for forbrugerne i forbindelse med sådanne individuelle tvister.

46 Det følger heraf, at når der ikke findes EU-retlige bestemmelser vedrørende forbrugerbeskyttelsesorganisationers mulighed for at intervenere i individuelle tvister, der vedrører forbrugere, tilkommer det i medfør af princippet om procesautonomi hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at fastsætte sådanne bestemmelser, dog på den betingelse, at disse ikke må være mindre gunstige end dem, som regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt den nationale ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der er tillagt forbrugerne ved EU-retten (effektivitetsprincippet).

47 Hvad for det første angår ækvivalensprincippet kræver dette, at den omhandlede nationale regel finder anvendelse uden forskel på søgsmål, der vedrører tilsidesættelse af EU-retten, og søgsmål, der vedrører tilsidesættelse af national ret, og hvor sagsgenstanden og søgsmålsgrundlaget er de samme (jf. bl.a. dom af 29.10.2009, sag C-63/08, Pontin, Sml. I, s. 10467, præmis 45).

48 For at kunne vurdere, om det nævnte princip overholdes i den sag, der er indbragt for den forelæggende ret, tilkommer det denne, der er den eneste, som har direkte kendskab til de processuelle regler for sagsanlæg i dens nationale ret, at efterprøve såvel formålet med som de væsentligste momenter ved søgsmål på grundlag af national ret, som hævdes at være tilsvarende søgsmål. Domstolen kan imidlertid med henblik på den bedømmelse, som nævnte ret skal foretage, give den visse oplysninger vedrørende fortolkningen af EU-retten.

49 Det fremgår i denne forbindelse af forelæggelsesafgørelsen, at § 37, stk. 1, i loven om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler, som generaladvokaten har fremhævet i punkt 73 i forslaget til afgørelse, udelukker enhver tredjemand fra at intervenere i enhver fuldbyrdelsesprocedure for en afgørelse fra en national retsinstans eller en endelig voldgiftsafgørelse, hvad enten denne intervention begrundes i en overtrædelse af EU-retten eller en tilsidesættelse af national ret.

50 Under sådanne omstændigheder kan en sådan lovgivning ikke anses for at tilsidesætte ækvivalensprincippet, når den ikke foreskriver mulighed for at en forbrugerbeskyttelsesorganisation kan intervenere i en fuldbyrdelsesprocedure vedrørende en endelig voldgiftsafgørelse som den i hovedsagen omhandlede.

51 Hvad for det andet angår effektivitetsprincippet skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale instanser. Under denne synsvinkel skal der i givet fald tages hensyn til de principper, der ligger til grund for den nationale retspleje, bl.a. beskyttelsen af retten til forsvar, retssikkerhedsprincippet og princippet om en hensigtsmæssig sagsbehandling (jf dom af 5.12.2013, sag C-413/12, Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, ECLI:EU:C:2013:800, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).

52 I denne forbindelse bestemmer chartrets artikel 38, at der skal sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i Unionens politikker. Dette påbud er gyldigt for gennemførelsen af direktiv 93/13. I mangel af en bestemmelse i direktivet, som foreskriver en ret for forbrugerbeskyttelsesorganisationer til at intervenere i individuelle tvister, hvor forbrugere er blevet sagsøgt, kan chartrets artikel 38 imidlertid ikke i sig selv kræve, at direktivet fortolkes således, at en sådan ret anerkendes.

53 Denne konstatering kan ligeledes foretages vedrørende bestemmelserne i chartrets artikel 47 vedrørende adgangen til effektive retsmidler og til en upartisk domstol, hvilket indebærer, at der ydes fri proces til dem, der ikke har tilstrækkelige midler, hvis en sådan hjælp er nødvendig for at sikre effektiv adgang til domstolsprøvelse. For så vidt som direktivet kræver, at den nationale retsinstans, som skal afgøre tvister mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, iværksætter positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne, kan det under alle omstændigheder ikke anses for at udgøre en tilsidesættelse af forbrugerens ret til adgang til effektive retsmidler, som garanteret ved artikel 47, at en organisation nægtes tilladelse til at intervenere til støtte for forbrugeren. I øvrigt kan en forbrugerorganisations intervention heller ikke ligestilles med den retshjælp, som i henhold til denne artikel i visse tilfælde skal ydes personer, som ikke råder over tilstrækkelige midler.

54 For så vidt angår en forbrugerbeskyttelsesorganisations mulighed for i denne forbindelse at påberåbe sig samme artikel må det fastslås, at nægtelsen af tilladelse til denne intervention i en procedure, der er anlagt over for en forbruger, ikke påvirker organisationens ret til adgang til effektive retsmidler for at beskytte de rettigheder, der anerkendes denne som organisation af denne type, og som navnlig består i organisationens rettigheder til at anlægge et kollektivt søgsmål i henhold til artikel 7, stk. 2, i direktiv 93/13.

55 Det skal i øvrigt tilføjes, at en organisation i henhold til den i hovedsagen omhandlede lovgivning med en fuldmagt fra forbrugeren kan repræsentere en sådan forbruger direkte i alle procedurer, herunder fuldbyrdelsesprocedurer.

56 Det følger af det ovenstående, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, som ikke indrømmer en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en procedure med henblik på fuldbyrdelse af en retsafgørelse eller endelig voldgiftskendelse, ikke tilsidesætter effektivitetsprincippet.

57 Henset til det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at direktiv 93/13, navnlig direktivets artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8, sammenholdt med chartrets artikel 38 og 47, skal fortolkes således, at det ikke er til hinder for en national lovgivning, i henhold til hvilken det ikke tillades en forbrugerbeskyttelsesorganisation at intervenere til støtte for en forbruger i en fuldbyrdelsesprocedure, som er indledt mod denne vedrørende en endelig voldgiftsafgørelse.

Det andet spørgsmål

58 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om § 37, stk. 1 og 3, i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en national ret i medfør af artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8 i direktiv 93/13 indrømmer en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en procedure om fuldbyrdelse af en endelig voldgiftskendelse.

59 I virkeligheden forespørger den forelæggende ret med dette spørgsmål Domstolen om, hvilken fortolkning der kan gives af dens nationale lovgivning.

60 Domstolen har imidlertid ikke inden for rammerne af den præjudicielle procedure kompetence til at fortolke nationale ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser (jf. dom af 9.9.2003, sag C-151/02, Jaeger, Sml. I, s. 8389, præmis 43, og af 23.3.2006, sag C-237/04, Enirisorse, Sml. I, s. 2843, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

61 Henset til samtlige ovenstående betragtninger kan det andet spørgsmål ikke antages til realitetsbehandling.

Sagens omkostninger

62 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, navnlig direktivets artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8, sammenholdt med artikel 38 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, skal fortolkes således, at det ikke er til hinder for en national lovgivning, i henhold til hvilken det ikke tillades en forbrugerbeskyttelsesorganisation at intervenere til støtte for en forbruger i en fuldbyrdelsesprocedure, som er indledt mod denne vedrørende en endelig voldgiftsafgørelse.

Underskrifter